

Agjenda 2030 për Zhvillim të Qëndrueshëm: 17 Objektiva

Angazhimi i qeverive në mbarë botën për të çrrënjosur varfërinë dhe për të arritur zhvillimin e qëndrueshëm deri në vitin 2030. Ndër 17 Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (OZHQ) dhe 169 objektivat që do të arrihen deri në vitin 2030, Barazia Gjinore është përfshirë si Objektiv specifik (Objektivi nr. 5) dhe objektiv ndërsektorial në pikësynimet e tjera

Angazhimi i BE -së për Barazinë Gjinore

- ❖ Traktati i Romës (1957) për krijimin e Komunitetit Ekonomik Evropian, në Nenin 119 (tani Neni 141 Traktati i KE), për luftën ndaj diskriminimit gjinor dhe për të afirmuar parimin e pagës së barabartë midis burrave dhe grave për punë të barabartë.
- ❖ Aktiviteti intensiv i BE-së për legjislacionin për barazinë gjinore, kryesisht i miratuar nga ligjet e vendeve të BE-së, që kanë të bëjnë me çështjet e barazisë gjinore si siguria shoqërore, siguria dhe shëndeti në punë i punonjëseve shtatzëna, punësimi dhe profesioni, ngacmimi seksual, leja prindërore, vetëpunësimi, trafikimi i qenieve njerëzore, të drejtat, mbështetja dhe mbrojtja e viktimave të krimit.
- ❖ vendimet e Gjykatës së Drejtësisë të Bashkimit Evropian kanë qenë të rëndësishme për të promovuar barazinë midis burrave dhe grave
- ❖ Konventa për parandalimin dhe luftën ndaj dhunës ndaj grave dhe dhunës në familje (Konventa e Stambollit, 2014), instrumenti i parë ligjor i detyrueshëm ndërkombëtar për parandalimin dhe luftimin e dhunës ndaj grave dhe vajzave në nivel ndërkombëtar

Angazhimi i BE-së për Barazinë Gjinore: Strategjia e Re e Barazisë Gjinore 2020-2025

Strategjia e Re e Barazisë Gjinore 2020-2025 përvijoi shtyllat kryesore të veprimit të BE-së për të ardhmen e afërt duke përqafuar plotësisht arritjen e objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm dhe duke u fokusuar në mundësitë e barabarta për gratë dhe burrat si mjeti për t'i dhënë vlerë diversiteteve dhe për të ndjekur rritjen ekonomike dhe sociale të BE-së.

Komisioni Evropian (2020). Komunikim nga komisioni në Parlamentin Evropian, Këshillin, Komitetin Evropian ekonomik dhe social dhe Komitetin e Rajoneve

Strategjia e Re e Barazisë Gjinore 2020-2025 miraton qasjet e mëposhtme

1. Integrimi gjinor, ku përfshihet perspektiva gjinore në të gjitha fushat e politikave, në të gjitha nivelet dhe në të gjitha fazat,
2. Kryqëzimi, duke u përballur me diskriminimet e shumta që gratë përjetojnë në bazë të karakteristikave të tyre personale si raca, aftësitë e kufizuara, orientimi seksual, mosha etj.
3. Financim i përkushtuar duke siguruar burime të veçanta për projekte të lidhura me barazinë gjinore të financuara nga shumica e programeve të BE-së.

Strategjia e Komisionit Evropian për barazinë gjinore në objektivat kryesore të politikës së kërkimit dhe inovacionit

- ❖ Nxitja e barazisë në karrierën shkencore;
- ❖ Sigurimi i baraspeshës gjinore në proceset dhe organet vendimmarrëse;
- ❖ Integrimi i dimensionit gjinor në përmbajtjen e kërkimit dhe inovacionit

Strategjia e BE-së për Barazi Gjinore 2020-2025 & PSAG (Politikat sociale, të Arsimit dhe Globalizimit)

Në fushën e kërkimit dhe inovacionit, Komisioni prezantoi masa të reja për të forcuar barazinë gjinore në Horizon Europe, si p.sh

- **kërkesa e një plani të barazisë gjinore** (në rast se propozimi zgjidhet për financim, të pasurit e një Plani për Barazi Gjinore (me kërkesat minimale) është i nevojshëm para nënshkrimit të grantit),
- iniciativa për të rritur numrin e kompanive të reja të teknologjisë të drejtuara nga gratë,
- Do të vihet gjithashtu në dispozicion financimi për kërkimin gjinor dhe kryqëzues.

Çfarë është Buxhetimi Gjinor

Objektivi kryesor i Buxhetimit Gjinor është **barazia gjinore**.

“... Buxhetimi gjinor është zbatimi i **integritit gjinor** në **procesin buxhetor**. Ka të bëjë me vlerësimin e buxheteve bazuar në gjini, ku përfshihet perspektiva gjinore në të gjitha nivelet e procesit buxhetor dhe ristrukturimin e të ardhurave dhe shpenzimeve me qëllim promovimin e barazisë gjinore...”
“(Këshilli i Evropës, 2005, f. 10).

PSE duhet Buxhetimi Gjinator?

Qëllimi kryesor:
futja e barazisë gjinore në procesin buxhetor.

Arsyet specifike:

- vendimet në lidhje me arsimin, karrierën, punën, jetën e njerëzve, por edhe mirëqenien dhe të drejtat nuk mund të zbatohen pa alokimin e duhur të burimeve. **Paraja është faktori kryesor kyç për t'i shndërruar vendimet në realitet** dhe një zbulues i së vërtetës mbi synimet e vërteta të vendimmarrësve.
- **buxheti nuk është mjet neutral**, por reflekton shpërndarjen ekzistuese të pushtetit brenda shoqërisë midis grave dhe burrave. Cikli dhe procesi buxhetor janë strukturuar kryesisht nga burrat, duke shprehur kështu shkallën e vlerave, parimet, çështjet kryesore dhe prioritetet e burrave.

PSE duhet Buxhetim Gjinator në OPK?

Buxhetimi gjinator ofron:

një mjet vetë-vlerësimi për OPK-të dhe Institucionet për të përmirësuar ndërgjegjësimin e tyre mbi ndikimin gjinator të vendimeve të tyre financiare,

ndërgjegjësim të profesorëve, studiuesve, studentëve dhe çdo aktori tjetër për vëmendjen e OPK -ve ndaj kësaj çështjeje.

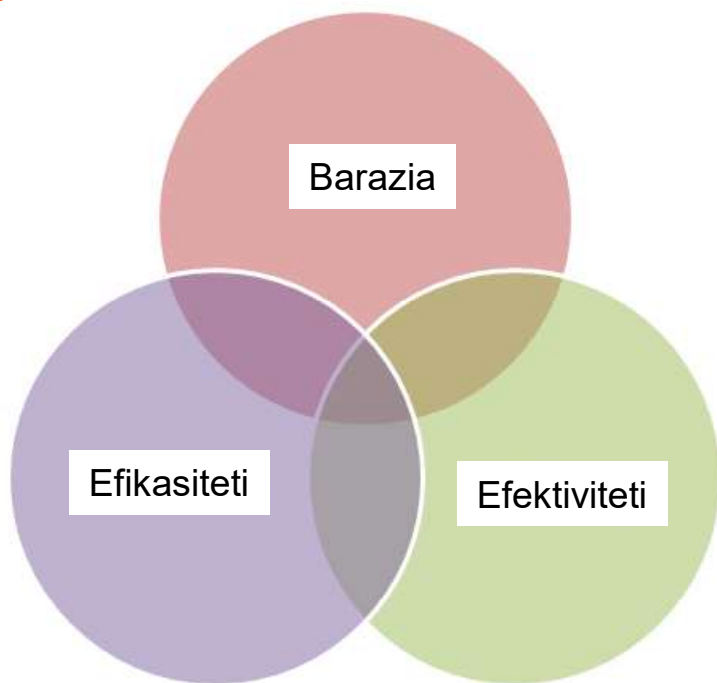
Të qenit të vetëdijshëm për nivelin e ndikimit gjinator të buxheteve të OPK-ve është hapi i parë për të filluar një proces të hartimit të strategjive me ndjeshmëri ndaj gjinisë dhe për të zhvilluar potencialin dhe talentin e plotë të çdo personi të përfshirë në OPK në çdo nivel.

4 objektivat e Buxhetimit Gjinator (BGJ)

1. të promovojë **barazinë, efikasitetin dhe efektivitetin**, në planifikimin dhe zbatimin e politikave të OPK-ve;
2. të favorizojë **transparencën** në ndarjen dhe rishpërndarjen e burimeve publike;
3. të rrisë **ndërgjegjësimin** përmes informacionit dhe përfshirjes së palëve të interesuara;
4. të rrisë zhvillimin e **aftësive njerëzore** nga perspektiva e barazisë.

1. Të promovojë barazinë, efikasitetin dhe efektivitetin

- **Barazia:** Vëmendja ndaj buxhetimit, e cila i kushton njëloj vëmendje të gjithëve, garanton që barazia gjinore të jetë objektiv dhe tregues i politikave të OPK-së.
- **Efikasiteti:** Dallimet gjinore çojnë në humbje gjithnjë e më të mëdha në efikasitetin ekonomik dhe zhvillimin njerëzor, veçanërisht në vendimet e politikave që i referohen të ardhurave dhe shpenzimeve.
- **Efektiviteti:** I referohet aftësisë së politikave për të arritur rezultate. Në qasjen me ndjeshmëri ndaj gjinisë, vlerësohet aftësia politike për të kompensuar dallimet gjinore në lidhje me qëllimet fillestare.

2. Të favorizojë **transparencën** në ndarjen dhe rishpërndarjen e burimeve publike.

Ky objektiv identifikon, nga perspektiva gjinore, tendencën e përgjithshme për t'u **fokusuar te kontabiliteti**, duke kërkuar që të gjitha organet institucionale të **OPK-ve**, vendimmarrësit dhe administratorët, t'u **japin një raport të plotë mbi veprimet e tyre aktorëve**.

3. Të rrisë ndërgjegjësimin përmes informacionit dhe përfshirjes së aktorëve

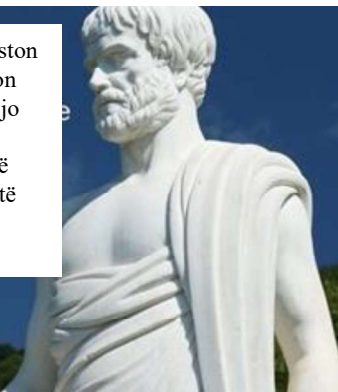

- Transparenca në procesin e buxhetit mund të zhvillohet në mënyrën e duhur nëse mbështesim **procesin e pjesëmarrjes** për përfshirjen e aktorëve. Konsultimi publik ose pjesëmarrja e barabartë gjinore e aktorëve në procesin e buxhetimit, monitorimit dhe vlerësimit, mund të përfaqësojë një burim të rëndësishëm të barazisë gjinore edhe brenda OPK-ve.

4. Të rrisë zhvillimin e aftësive njerëzore nga perspektiva e barazisë (1).

“Zhvillimi duhet të fokusohet tek njerëzit, jo tek ekonomia”

Një jetë e mirë konsiston në faktin që një person mund të funksionojë jo vetëm në aspektin biologjik, por edhe në aspektin e ushtrimit të zgjedhjes dhe arsyes Aristoteli

Teoria e aftësive nuk i kushton rëndësi artikujve të përdorimit të gjerë ose kënaqësisë që merr dikush prej tyre; ajo e vë theksin te mundësitë e njerëzve për t'i përdorur ato për të arritur mirëqenien.

Qasja e Aftësive

Aftësitë janë liritë e pavarura që një person i gëzon për të bërë atë lloj jete që ai e gjykon me vlerë.

Duke investuar në njerëz, ne mundësojmë rritjen dhe fuqizimin e tyre për të ndjekur drejtime të ndryshme në jetë, dhe si rrjedhim zhvillojmë aftësitë njerëzore.

Aftësitë më kryesore për zhvillimin e një personi janë: të jetojë një jetë të gjatë dhe të shëndetshme, të jetë i ditur (i arsimuar), të ketë akses në burimet dhe shërbimet sociale që nevojiten për një standard dinjitoz jetese dhe të jetë në gjendje të marrë pjesë në jetën e komunitetit.

Funksionimet dhe Aftësitë

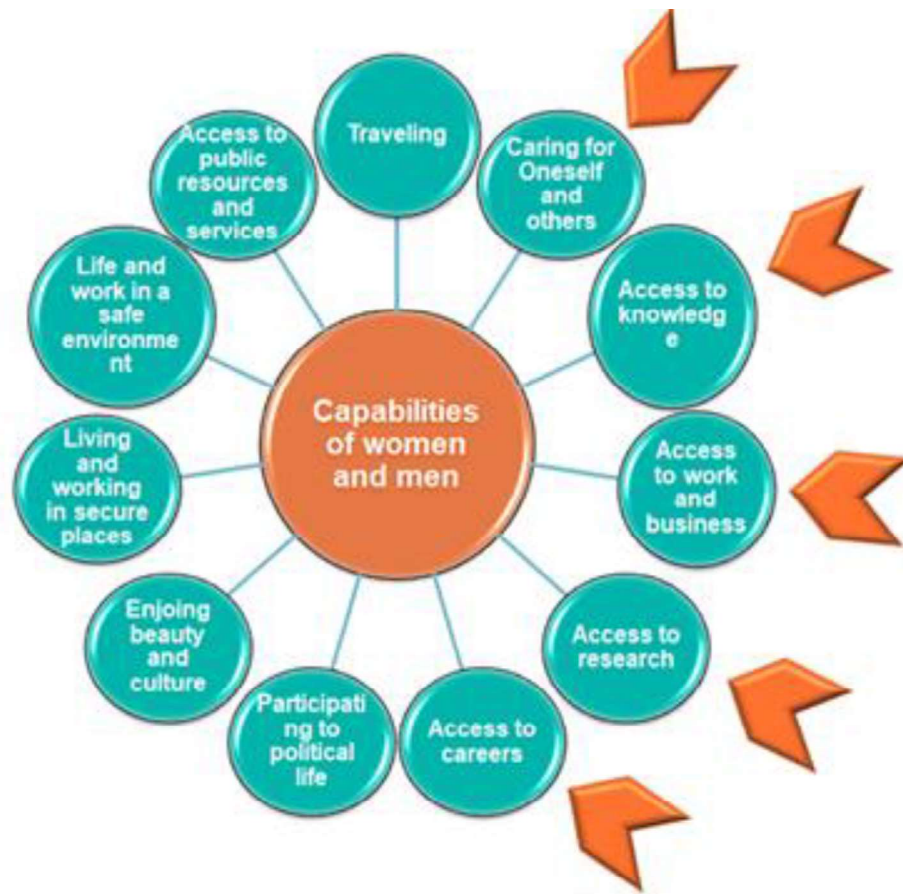
Funksionimi është ajo çka bën një person me artikujt e përdorimit të gjerë me karakteristika të caktuara. Reflekton “të bërit” dhe “të qenit” të ndryshme.

Aftësia nënkupton lirinë që ka një person në zgjedhjen e funksioneve.

Si përfundim, është aftësia për të funksionuar ajo që ka më shumë rëndësi në fund të fundit.

4. Të rrisë zhvillimin e aftësive njerëzore nga perspektiva e barazisë (2).

Qasja e Aftësive kapërcen kufijtë e metodologjive të buxhetimit gjinor të bazuar në performancë, të fokusuar në përdorimin e burimeve publike dhe në efikasitetin e politikave të analizuara, por duke përjashtuar ekonominë e kujdesit. Qasja e Aftësive analizon veprimin e OPK-ve jo vetëm sipas aftësisë së tyre për të ofruar shërbime për gratë dhe burrat, por edhe për rolin e tyre në zhvillimin e dimensioneve të mirëqenies.

Historia e Buxhetimit Gjiner

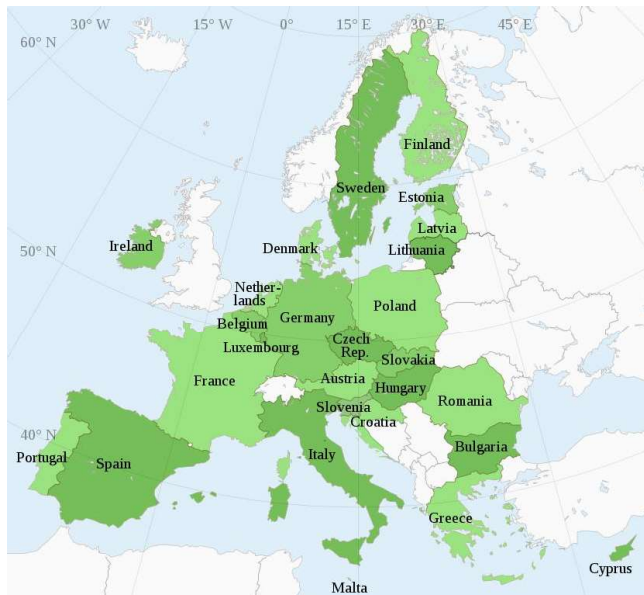

☒ Mesi i viteve 1980-të - Eksperimentimi i parë nga Qeveria Australiane, pastaj MB-ja në 1989, Kanadaja në 1993, Afrika e Jugut në 1996

- ☒ 1995 BGJ u përfshi në Platformën e Pekinit për Veprim
- ☒ 1996 Projekti i NGJ-së i Sekretariatit të Komënuelthit
- ☒ 2001 Programi global i Iniciativave Buxhetore Sipas Gjinisë nga UNIFEM dhe IDRC

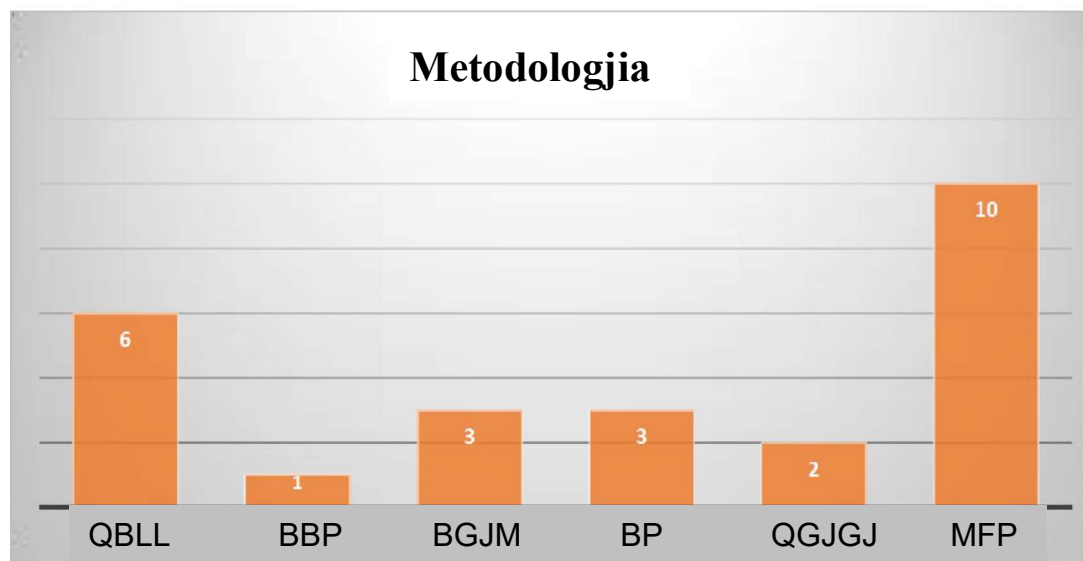
BGJ është zhvilluar në 84 vende në nivel kombëtar (FMI, 2015), dhe nga 41% e vendeve të OECD-së (Downes et al., 2017).

Buxhetimi Gjinator në BE

- Programi i Veprimit Final 1996 COM (1996) 63 - për promovimin e mundësive të barabarta midis grave dhe burrave,
- Përfshirë në Kornizën e Strategjive të Veprimit për Mundësi të Barabarta për vitet 2001-2005 në vitin. 2019
- 2001- Konferenca e parë e BE-së për "Buxhetimin Sipas Gjinisë"
- 2003 - Rezoluta e Parlamentit Evropian mbi Mundësitë e Barabarta për Gratë dhe Burrat 1.3.30. për "Buxhetimin gjinator - Ndërtimi i buxheteve publike nga perspektiva gjinore"
- BGJ rekomandohet gjithashtu në rezolutat që lidhen me drejtësinë klimatike, varfërinë, epokën digjitale, krizën ekonomike
- 2015 - "Buxheti i BE -së për Barazinë Gjinore", përditësuar në 2019

Analiza e Zhvillimeve të Fundit të BGJ

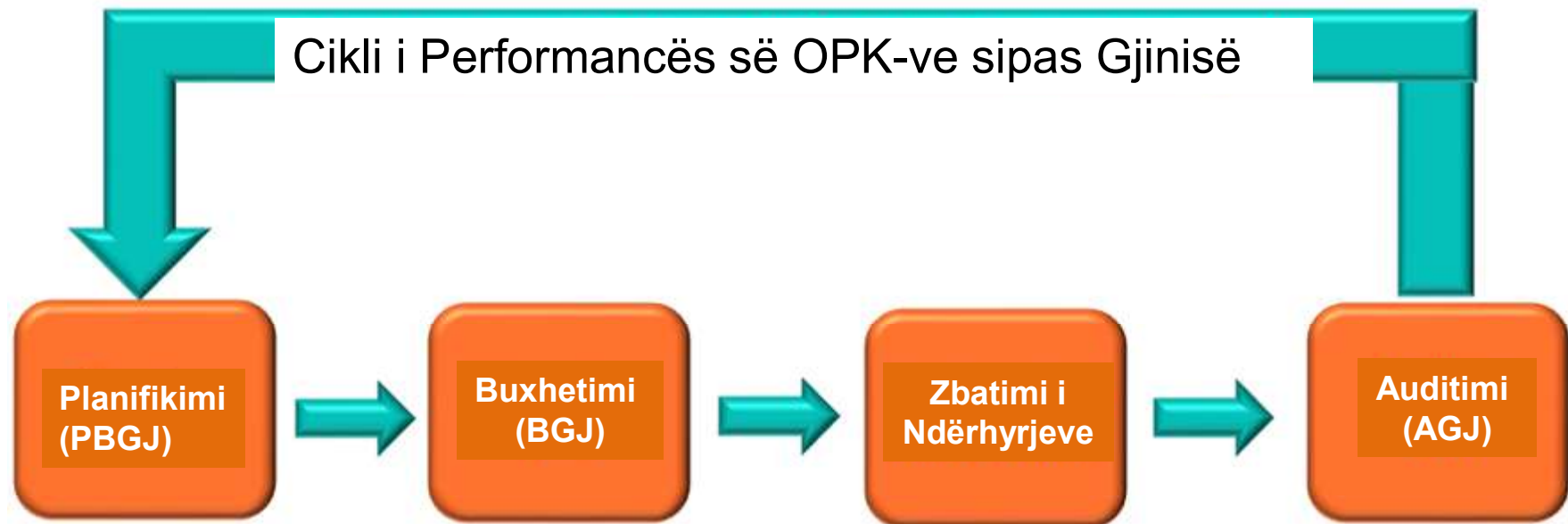

88% e BGJ -ve të analizuara nuk ndjekin ndonjë udhëzim standard të saktë

Metodologjitë më të aplikuara në BGJ-të e shqyrtuara janë:

1. MFP (Menaxhimi i Financave Publike)
2. QBLL (Qasja e Bazuar në Llogari).
3. BGJM (Buxhetet Gjinore të Mirëqenies);
4. BP (Buxheti me Pjesëmarrje);
5. BBP (Buxhetimi i Bazuar në Performancë ose buxhetimi i bazuar në rezultate);
6. QGJGJ (Qasje më e Gjerë Gjinore).

Hapat e Procesit të BGJ-së

BGGJ-ja dhe PBGGJ-ja

Cikli i analizës së PBGGJ-së përkon kryesisht me ciklin e procesit të Buxhetimit Gjikor.

Dallimi mbështetet në theksin e ndryshëm dhe analizën e thelluar që Buxhetimi Gjikor identifikon në ndikimin gjikor të fazës së alokimit të burimeve.

Faktorët kryesorë që mundësojnë organizimin e procesit të Buxhetimit Gjinor brenda OPK-së

VULLNETI POLITIK DHE DREJTIMI POLITIK

Angazhim i nivelit të lartë të institucioneve publike administrative

Përmirësimi i kapacitetit teknik të nëpunësve civilë

Përfshirja e Aktorëve

Të dhënat e klasifikuara sipas gjinisë

(EIGE, 2019b, fq. 5)